

[Poul Dam.]

kalde stedfortræderen som midlertidigt medlem.

Hr. Nyborg er valgt i Storstrøms amtskreds, og første stedfortræder for fremskridtspartiet i denne amtskreds er som bekendt grosserer Frede Tandrup Jensen, der i skrivelse af 30. f.m. har meddelt, at han er villig til på ny at indtræde som midlertidigt medlem af folketinget i anledning af hr. Nyborgs orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde gennemgået dokumenterne i disse sager og konfereret med indenrigsministeriets stedfortræderliste.

Udvalget indstiller herefter enstemmigt, at direktør fru Wencke Therése Hansen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 1. april d.å., og

at grosserer Frede Tandrup Jensen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 2. april.

Udvalgets indstilling om godkendelse af direktør fru Wencke Therése Hansen som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 1. april 1974

vedtoges enstemmigt med 129 stemmer.

Udvalgets indstilling om godkendelse af grosserer Frede Tandrup Jensen som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 2. april 1974

vedtoges enstemmigt med 130 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af sommertid.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 69) findes i tidenden sp. 1983, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 195).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Ændringsforslaget § 1, således ændret, og § 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Anmeldelse af fravær på grund af sygdom, dagpengeudvalgets sammensætning m.v.) [af Hanne Reintoft m.fl.].

(Lovforslaget (nr. 125) findes i tillæg A. sp. 2283, fremsættelsen i tidenden sp. 3372).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel [af Hanne Reintoft m.fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XXXVII) findes i tillæg A. sp. 2287, fremsættelsen i tidenden sp. 3372).

Forslagene sattes til forhandling.

Socialministeren (Jacob Sørensen):

Kommunisterne har åbenbart villet markere dagpengelovens 1 års fødselsdag med at foreslå den ændret. Det synes jeg egentlig ikke er nogen god fødselsdagsgave, slet ikke når man tager i betragtning, hvor stor en ændring dagpengelovens gennemførelse betød på dette område. En lov af dette om-

[Socialministeren.]

fang bør have mere tid til at blive indarbejdet, før man begynder at ændre de grundlæggende principper i loven.

En af de særlig markante ændringer ved dagpengeloven var indførelsen af arbejdsgiverperioden på 5 uger. Allerede i socialreformkommissionens første betænkning blev det foreslået, at man som noget nyt kunne gå den vej at lade arbejdsgiverne foretage udbetaling af dagpenge i en vis periode i den første del af lønmodtagernes sygefravær. Da dagpengeloven var til behandling her i tinget i 1972, var der en udbredt enighed om at indføre en arbejdsgiverperiode. Der blev dengang peget på den meget store lettelse, det ville være for den sociale forvaltning, at arbejdsgiverne administrerede den første del af sygetilfældene.

Hvis vi skulle følge kommunisterne forslag og helt ophæve arbejdsgiverperioden, ville det betyde en mangedobling af antallet af sygetilfælde, der skulle administreres over socialforvaltningen. Jeg tror ikke, at det er lige netop den vej, vi bør gå i øjeblikket. Kommunerne mener vel ikke, at denne kraftige forøgelse af arbejdsbyrden i kommunerne kunne klares uden en tilsvarende kraftig personaleudvidelse.

En anden ting, der blev fremhævet, var arbejdsgiverperiodens betydning som et skridt mod faste ansættelsesformer for alle. Jeg mener, at det er ønskeligt at stræbe mod en fastere tilknytning mellem arbejdsgiver og arbejdstager. Hvis vi skulle følge kommunisterne forslag, ville vi modarbejde bestræbelserne i denne retning.

Da dagpengeloven blev vedtaget, var også hovedorganisationerne enige om arbejdsgiverperiodens indførelse, og jeg mener, at der stadig er et solidt flertal for arbejdsgiverperiodens bevarelse her i tinget. For mange var arbejdsgiverperioden også en absolut forudsætning for de store forbedringer af ydelserne, der blev gennemført.

Kommunerne foreslår endvidere, at dagpengene forhøjes til 100 pct. af gennemsnitsindtægten i det pågældende fag eller branche, og endvidere foreslås der en kraftig udvidelse af den periode, hvor der kan udbetales dagpenge i forbindelse med graviditet og fødsel. Enhver, der kender udgiftstallene til dagpengeordningen i dag, kan hurtigt beregne, at en gennemførelse af

kommunisternes forslag ville betyde en udgiftsforøgelse på hundreder af millioner kroner om året. Vi får forhåbentlig at høre, hvordan kommunisterne har tænkt sig at dække denne udgiftsstigning.

Når man nu taler om en så kraftig forhøjelse af dagpengebeløbet, synes jeg også, man bør kaste et blik tilbage på det seneste par år. Før 1. april 1972 udgjorde dagpengenes højeste beløb 67 kr. 50 øre pr. dag i 6 dage pr. uge, dvs. 405 kr. pr. uge. Fra 1. april i år er det højeste beløb pr. uge 792 kr., det vil altså sige, at dagpengene i løbet af denne korte periode er næsten fordoblet. Det er vist de færreste indtægtsområder, der kan fremvise en sådan stigning.

Kommunerne har også stillet en række konkrete ændringsforslag til reglerne om dokumentation for sygefraværet og dermed om arbejdsgiverens mulighed for kontrol med sygetilfældene. Jeg vil gøre opmærksom på, at reglerne i dagpengeloven i høj grad har sammenhæng med andre regler på arbejdsmarkedets område. Dette gælder især bestemmelserne på funktionærområdet, og man kan ved at sammenligne bestemmelserne på de to områder se, at mange af bestemmelserne er fuldstændig ens. Bestemmelserne på funktionærområdet har jo eksisteret i en årrække uden nævneværdige besværligheder, og jeg mener derfor, det må være muligt, at de samme regler gælder for andre lønmodtagere end funktionærer.

Dagpengeloven gav lønmodtagerne ret til dagpenge fra første dag, og det må vel være klart, at en sådan kraftig udvidelse af retten til en ydelse ikke kunne ske uden en vis udvidelse af de modstående forpligtelser. Når arbejdsgiveren skal udbetale dagpenge fra første dag, synes jeg ikke, det er urimeligt, han også må kunne følge sygdommen. Disse forpligtelser var noget nyt for mange lønmodtagergrupper, og det er klart, at der må gå en vis tid, inden sådanne nye regler har bundfældet sig. Jeg synes, det er alt for tidligt at foretage så afgørende ændringer, som her er foreslået. Ordningen har som tidligere nævnt kun kørt i ca. 1 år, og en ændring af reglerne nu ville efter min mening kun føre til større usikkerhed.

Vestre var ikke enig i alle reglerne i dagpengeloven ved dens vedtagelse. Men vi må respektere, at der var et flertal ved den endelige afstemning om dens vedtagelse, og

[Socialministeren.]

selv om vi ikke var fuldt enige dengang, mener vi, at det vil være uhensigtsmæssigt at ændre på loven allerede nu. Vi kan i hvert fald slet ikke gå ind for ændringer af den karakter, der er foreslået af kommunisterne — det må vel også være fremgået af det, jeg allerede har sagt.

Eva Gredal (S):

For knap 2 år siden vedtog folkettinget med 1 stemmes flertal dagpengeloven, og i dag har loven været i kraft i 1 år. De mange hårde ord, der faldt i diskussionen i offentligheden om misbrug, er blevet gjort til skamme. Den retfærdighedshandling, som socialdemokratiet og socialistisk folkeparti fik gennemført, stod mål med de ønsker og forventninger, som vi havde ved lovens gennemførelse. Det var klart, at med en så stor og gennemgribende ny lovgivning måtte der vise sig forhold, der, når loven havde virket et stykke tid, måtte ændres, enten administrativt eller gennem lovændringer, og det blev også meget tydeligt udtalt ved lovforslagets behandling her i salen.

LO og Dansk Arbejdsgiverforening har hver for sig og også sammen med sikringsstyrelsen drøftet en række enkeltheder i loven med henblik på ændringer, deriblandt ændringer, som ikke indeholdes i det foreliggende forslag fra Danmarks kommunistiske parti. Aftalen ved lovens start var, at vi her i foråret skulle søge at få eventuelle ændringer gennemført. Dagpengeudvalget har haft en lang række sager til bedømmelse, og også herfra er der en del materiale, som vi må kunne bedømme. Jeg havde egentlig forventet, at ministeren havde foreslået ændringer, men jeg forstår, at LO og Danske Arbejdsgiverforening endnu ikke har afleveret deres materiale til sikringsstyrelsen.

Jeg skal ikke gå i enkeltheder med det kommunistiske forslag til ændring af dagpengeloven, men vi vil i udvalgsarbejdet nøje bedømme de stillede forslag set i forbindelse med LOs og Dansk Arbejdsgiverforenings forslag, som jeg går ud fra bliver tilstillet udvalget. Enhver ændring, der letter administrationen f. eks., har selvfølgelig vores fulde tilslutning.

Med hensyn til forslaget til folketingsbe-

slutning må jeg sige, som jeg sagde ved behandlingen af dagpengelovforslaget, at denne lovgivning var en flertrinsraket, og jeg understregede, at vores sigte var en ligestilling mellem funktionærer, arbejdere og tjenestemænd.

Første trin af denne raket var en stærk forhøjelse af dagpengesatsen, og den blev gennemført 1. april 1972. Andet trin var den store og væsentlige del, som blev gennemført 1. april 1973. Den har nu virket et år og har vel ikke været den billigste lovgivning, vi har gennemført herinde, men absolut en retfærdig lovgivning. De beregninger, som vi lagde på bordet dengang, ser ud til at have holdt.

Jeg synes, vi skulle have lejlighed til at se på resultaterne, før vi giver os til at ændre lovgivningen. Der findes i øvrigt ikke i det kommunistiske forslag en eneste anvisning på betaling af ændringerne; det synes jeg nok kunne være praktisk at få belyst.

Jeg ser i øvrigt gerne, at der sættes et arbejde i gang med henblik på at finde frem til en ligestilling. Jeg er ikke helt sikker på, at det kommunistiske forslag giver den rette ligestilling.

Endelig vil jeg sige, at jeg forstår ikke helt, at arbejderne skulle have en anden stilling end funktionærer og tjenestemænd med hensyn til udbetalingsformen, men det er måske også meningen, at disse grupper ikke mere skal have deres løn under sygdom udbetalt fra arbejdsgiverne.

Med hensyn til barselhvilebestemmelserne må der findes frem til en ensartet bestemmelse for alle lønmodtagergrupper, men forholdene omkring barselhvilen kan ikke ses uafhængigt af børnenes samlede forhold i førskolealderen. Det vil sige, at også spørgsmålet om ophold på vuggestuer og andre institutioner må tages op, og dette ser socialdemokratiet gerne belyst gennem et udvalgsarbejde.

Gede (FP):

Jeg har den fornøjelse i det store og hele at kunne erklære mig og fremskridtspartiet enig med de af ministeren fremsatte bemærkninger.

Det vil især sige, at vi mener, denne dagpengelov, hvilke mangler den end måtte have, endnu kun har fungeret så kort, at

[Gede.]

man ikke kan have tilstrækkelige erfaringer, og at der allerede derfor er god grund til at vente med en revision.

Desuden finder vi det uheldigt, at man faktisk fjerner arbejdernes forhold fra funktionærernes. Skal der gennemføres reformer på dette område, så ville det være mere passende at gøre det i forbindelse med en ændring af funktionærloven eller i hvert tilfælde ændre dagpengeloven, sådan at den nærmede sig funktionærlovens forhold.

Desuden vil det vel ikke være rimeligt at lave væsentlige ændringer på dette område uden i forvejen at have konsulteret arbejdsmarkedets parter; eventuelt kunne man ændre loven i forbindelse med en ny overenskomsts indgåelse.

Der er altså ikke den store begejstring for forslagene fra fremskridtspartiets side, men vi er naturligvis villige til at se på forslagene og behandle dem grundigt i udvalget.

Kirsten Sparre Andersen (V):

Det forslag til ændring af loven om dagpenge ved sygdom eller fødsel, som her er fremsat af fru Hanne Reintoft, må jeg på venstres vegne stort set afvise, men enkelte punkter vil jeg mene der kunne være grund til at få drøftet nærmere i udvalg.

Først reglerne om anmeldelse af sygdom: at en arbejdsgiver i almindelighed kan forlange, at fravær anmeldes hurtigst muligt af hensyn til arbejdsgangen på arbejdspladsen, synes jeg er rimeligt, og at en lægeattest må fremsendes ved sygdom ud over 3 dage, må også betragtes som rimeligt, men på den anden side kan den på grund af lægeforeningens indstilling til udstedelse af lægeattester ikke forventes før. Retstilstanden svarer til, hvad der længe har været gældende på funktionærområdet, og det har her fungeret tilfredsstillende.

Forslaget om et lokalt medlem i dagpengeudvalget må jeg helt afvise. Der er i forvejen sikret udvalget en passende sammensætning.

Angående klagefristen ville alle da synes, det var dejligt, hvis der kunne ske en hurtigere afgørelse af klagerne, men for tiden er det nok ikke muligt. Efterhånden som sikringsstyrelsen og ankestyrelsen har haft et tilstrækkelig stort antal sager til afgørelse,

vil der forhåbentlig ske en bedring, idet der i arbejdsmarkedskredse vil danne sig et indtryk af praksis, og kun de mere indviklede sager vil blive indbragt. Hvis en sådan bedring ikke sker, kan man tage spørgsmålet op igen.

Forslaget om afskaffelse af arbejdsgiverperiode mener jeg ikke er godt. Ni tiendedele af alle sygdomsperioder er på under 5 uger, og man undgår en masse offentlig administration ved at lade arbejdsgiverne administrere ordningen for sygdomsperioder under 5 uger. Desuden gør denne ordning arbejdsgiverne mere direkte interesseret i, at arbejdsforholdene er de bedst mulige og der ikke hverken direkte eller indirekte er sygdomsforvoldende ting.

En forhøjelse af dagpengene ud over den forhøjelse, der er sket inden for det sidste par år, hvor der er sket en forhøjelse fra maksimalt 405 kr. inden 1. april 1972 til 792 kr. i år, vil det sikkert være umuligt at få gennemført.

Barselorlovens forlængelse er jeg egentlig positivt stemt over for. Det spørgsmål kunne tænkes løst på forskellige måder, bl. a. kunne man koncentrere betydelige dele af børnetilskuddene til den første tid efter fødslen, men også her gælder det om at finde en fornuftig prioritering af de mange ønsker, der kan rettes til vores sociale sikringssystem.

Gunner Baunsgaard (RV):

Hvis forholdene omkring dagpengeordningerne med hensyn til anmeldelse af fravær og dagpengeudvalgets sammensætning er så uacceptable, som forslagsstillerne siger i bemærkningerne til lovforslaget og i fremsættelsestalen, så var der nok grund til at se på disse forhold, men det synes ikke at være tilfældet. Hele vort produktionsapparat er afhængigt af både arbejdsgivere og lønmodtagere, og jeg har den opfattelse, at vi skal undlade at lave de store skel. I de allerfleste tilfælde er der jo ikke disse forskelle. Vi skal i stedet prøve at fremme en ligestilling, også med andre grupper.

Vi skal i høj grad passe på ikke at vurdere tingene for lokalt og for ensidigt. Dagpengereformen var jo tænkt som en vej til ligestilling mellem forskellige samfundsgrupper. Dagpengereformen har netop virket i et år

[Gunner Baunsgaard.]

nu, men også kun i et år, hvilket er for kort en periode at bygge på, når man skal vurdere, hvordan loven har virket.

Skulle der ses på dagpengeordningerne, så er der en gruppe af mindre erhvervsdrivende, der først bør have forholdene forbedret, og det gælder både i handel, håndværk og landbrug.

Det er meget let at lave nye sociale ordninger, som kræver yderligere administration. Jeg tænker på forslagene om gennemsnitsindtægt, om reguleringstidspunkter og dagpengefondens yderligere udvidelse. Det vil også få økonomiske følger.

Vi kan ikke være med til en ændring af loven allerede på nuværende tidspunkt.

Gerda Møller (KF):

Det konservative folkeparti kan blankt afvise de to forslag, som kommunisterne her har lagt på bordet. Selv om vi ikke var enige i alle dagpengereformens enkeltheder, så var vi enige i princippet. Vi mener faktisk, det er for tidligt med den foreslåede revision, som vi i øvrigt ikke kan tiltræde.

Der er nogle enkeltheder i forslaget, som vi kan se på i det udvalg, der skal behandle forslagene. Jeg har kun en enkelt bemærkning; det er til lovforslagets § 1, nummer 5, om repræsentanter i dagpengeudvalget fra Dansk Arbejdsgiverforening og LO. Organisationerne følger faktisk alle de problemer, der er, med henblik på at få ændret de tekniske bestemmelser langs ad vejen, så jeg kan ikke se, det bliver nødvendigt, som kommunisterne har foreslået, at få denne repræsentation ind.

Med hensyn til forslaget til folketingsbeslutning vil jeg minde om, at der faktisk skete en forhøjelse af understøttelsessatsen ved dagpengereformens gennemførelse sidste år fra 80 pct. til 90 pct. Jeg synes, det vil være alt for tidligt at gå ind på den forhøjelse til 100 pct., der ligger i forslaget. Der er både den økonomiske situation at tage hensyn til, og der er forholdene omkring den fulde beskæftigelse at tage hensyn til.

Vi må også afvise forslagens to andre punkter. Jeg kan ikke se, at man nu allerede 1 år efter skulle gå tilbage til den gamle ordning, hvorefter arbejdsgiverne indbetalte ørebidrag til dagpengefondens og forsik-

ringspræmie til den del af den lovpligtige ulykkesforsikring, som vedrørte dagpengene.

Det sidste forslag om en forlængelse af det tidsrum, hvori der kan ydes dagpenge i forbindelse med fødsel, helt op til 21 uger, må vi også sige nej til i øjeblikket. Det koster penge, og jeg kan ikke se andet, end at vi må vente, til der er bedre råd.

Birgit Fjelde (CD):

Jeg synes, der er tale om en grov underkendelse af socialreformkommissionens arbejde, når lovforslag af denne art kan blive fremsat. Enhver, selv kommunisterne, må være bekendt med det omhyggelige og dygtige arbejde, som eksperter inden for den sociale sektor har udført igennem adskillige år, hvor foreløbig dagpengereformen og sygesikringen er trådt i kraft som synlige resultater, mens vi endnu venter på det sidste afsluttende led, nemlig bistandsloven.

Uanset jeg kun har siddet kort tid i socialudvalget, har jeg fået stor respekt for den detaljerede behandling, som omfattende lovkomplekser underkastes, og jeg synes nok, at de to foreliggende forslag mere end antyder, at tidligere folketingsmedlemmers arbejde har været usagligt og overfladisk, siden man fra forslagsstillernes side kommer med så mange forslag om ændringer.

Eftersom forslaget til folketingsbeslutning, forslag XXXVII, er det mest vigtigående og principielle, vil jeg tillade mig at behandle dette først.

Det er klart, at da socialreformkommissionen fandt frem til tallet 90 pct. af gennemsnitsindtægten som dagpengedækning, blev dette tal ikke grebet ud af den blå luft. De tal, man dengang opererede med, lå for ulykkesforsikringsdagpenge på 90 pct., mens dagpenge ved sygdom og fødsel var på 80 pct. Der var derfor tale om en betydelig forbedring, da dagpengereformen trådte i kraft pr. 1. april 1973. Når man allerede 1 år efter en generel forbedring på 10 pct. samt bortfald af karenstage fra kommunistisk side nu forlanger yderligere forbedring, er der vist ingen grænser for, hvilke overbud vi kan forvente i fremtiden. Desværre glemmer forslagsstillerne vist, at dagpengeloven, som den er i dag, er en yderst krævende post på budgettet.

Spørgsmålet om udbetaling af dagpenge fra socialudvalget allerede fra første fra-

[Birgit Fjælde.]

værsdag i stedet for fra arbejdsgiveren, synes jeg burde være belyst noget bedre. Jeg mener, fru Hanne Reintoft skylder folketinget dokumentation for den påstand, at mange lønarbejdere i dag sidder i lommen på arbejdsgiverne på grund af denne bestemmelse.

Ligeledes kunne jeg godt tænke mig at få nærmere belyst, hvad man egentlig mener med fagretlige sager. Det lyder som det rene volapyk.

Forslaget om ændring af perioden for barseldagpenge fra 14 uger til 21 uger kommer helt på tværs af gældende regler for funktionærer og tjenestemænd. Hvorvidt timelønsarbejdere har større behov for barselhvile end funktionærer og tjenestemænd, synes jeg er vanskeligt at dokumentere, og jeg forstår heller ikke tallet 21 — er det medicinsk begrundet eller hvad? Kunne det ikke lige så godt være 18 ugers eller 35 ugers barselhvile? Det er muligt, at de nuværende regler for barselhvile burde udvides, men så burde det gælde alle lønmodtagergrupper og ikke kun de time-lønnede.

Spørgsmålet om ændring af lovens § 5, stk. 1, bør sandelig også nærmere kulegraves. Paragraffen lyder som følger i den nugældende lovtekst:

„Retten til dagpenge fra arbejdsgiveren bortfalder, såfremt lønmodtageren har pådraget sig sygdommen ved forsæt eller grov uagtsomhed eller han ved stillingens overtagelse svigagtigt har fortiet helbredsoplysninger af betydning for ansættelsesforholdet.“

Jeg vil gerne spørge fru Hanne Reintoft direkte, om hun virkelig finder det rimeligt, at man skal have dagpenge, hvis man har pådraget sig sygdom ved forsæt. Det må vel være det, hun mener, siden der stilles forslag om ophævelse af denne bestemmelse.

Samtidig vil jeg gerne have forklaret, om kommunisterne virkelig kan plædere for, at en mand, der begår bedrageri over for arbejdsgiveren ved at fortie, at han er syg, skal have ret til udbetaling af dagpenge. Det må da vist betegnes som urealistisk.

De foreslåede ændringer af § 7 må ligesom de andre underkastes nøje overvejelse. Hvorvidt lovens tekst er særlig rigoristisk, kan diskuteres. De regler, der bruges i dag,

hvorefter lønarbejderen senest kl. 12 på første fraværsdag giver arbejdsgiveren mundtlig besked, er statueret ifølge faglige overenskomster og firmaregulativer. Jeg synes ikke, det er urimeligt at forlange, at lønarbejderen, når han alligevel skal til en telefon for at tilkalde læge, bagefter ringer til arbejdspladsen.

Med hensyn til den foreslåede ændring af § 7, stk. 2, 1. pkt., undrer det mig, at dette forslag overhovedet stilles. Dels er det helt ude af takt med den tilsvarende bestemmelse i funktionærloven, hvor der kræves lægeerklæring på 4. sygedag, dels tror jeg, at hvis det blev gennemført, ville dagpengeordningen blive lagt endnu mere for had, end den allerede er i visse kredse. Hvad er formålet med fortsat at gøre ordningen mindre populær i betragtning af den gevinst, den er for lønmodtagerne?

Ændringen under nr. 5 til § 14, stk. 2, forekommer teknisk uhensigtsmæssig, idet det jo på ingen måde er klart, at der alle vegne er en lokal, faglig organisation i amtet. Ligeledes savner jeg begrundelse for, at der skulle være behov for en lokal repræsentant til at bedømme sygdom. Hvorfor skal der nu pludselig være overrepræsentation fra lønmodtagers side?

Ændringen under nr. 8 til § 20 er en konsekvens af ændringerne under nr. 3 og 4; så den vil jeg ikke komme nærmere ind på.

Vedrørende ændringerne under nr. 6 og 7 fremhæver fru Hanne Reintoft i fremsættelsestalen, at det må være i overensstemmelse med almindelig demokratisk tankegang, at ankefrist og svarfrist er identiske. Jeg forstår ikke, hvad det har med demokrati at gøre. Jeg vil snarere sige, at argumenterne i stedet for at være demokratiske er demagogiske.

Alt i alt kan jeg konkludere, at flere af de foreslåede ændringer er gamle travere fra SF, som ikke er blevet bedre i det nye opkog, og de øvrige minder i betænkelig grad om overbud, som der slet ikke er hverken faglig eller økonomisk dækning for. Derfor stiller centrum-demokraterne sig yderst forbeholdne over for begge forslag.

Ebba Strange (SF):

Jeg kan jo bruge fru Birgit Fjeldes slutreplik som udgangspunkt, for hvis det er sandt, at der er tale om gamle travere fra

[Ebba Strange.]

SFs side, er det måske derfor, jeg har tænkt mig at give disse forslag en meget velvillig modtagelse. Når de ikke er kommet igennem før, hænger det sammen med det, fru Eva Gredal også var inde på, at en indarbejdelse af principper som dem, det her drejer sig om, selvfølgelig må tage sin tid, inden de kan komme igennem et folketing. Men der skal ikke være nogen tvivl om, at vi fra SFs side stiller os meget positivt over for at få givet lønarbejderne, de timelønnede LO-arbejdere, den samme rettighed, som tjenestemænd og funktionærer har, nemlig at de får 100 pct. dækning for tabt arbejdsfortjeneste i tilfælde af sygdom eller barsel.

Det har jo vist sig, at den frygt, man nærede for, at dagpengereformen skulle blive misbrugt, var ubegrundet. Den indeholdt en meget slet skjult mistillid til de almindelige arbejdere på det private arbejdsmarked, en mistillid, som man tilsyneladende ikke nærer, når det drejer sig om tjenestemænd og funktionærer. De er jo ikke blevet så syge, de pjækker jo ikke så meget, som man havde frygtet, disse arbejdere. Det har vi jo også set på finansloven forleden, hvor man nedsatte det beløb, der skulle være til rådighed til at dække dagpengeudgifterne. Så det må være på tide, at vi opgiver denne sidste rest af mistillid til den gruppe lønarbejdere, som vi taler om her, og at vi går positivt ind i behandlingen af de foreliggende forslag.

Imidlertid mener jeg nok, og det må vi diskutere i udvalget, at der kan være grund til at drøfte — fru Hanne Reintoft gør det i øvrigt selv i sin fremsættelsestale — om det skal være gennemsnittet af fagets eller branchens løn, der skal være beregningsgrundlaget, eller det skal være den enkelte lønmodtagers individuelle løn. Fru Hanne Reintoft mener, at det sidste, dette, at man går ud fra den enkelte lønmodtagers individuelle løn, vil give nogle vanskelige beregninger. Jeg er bange for, at også den form, fru Hanne Reintoft foreslår, vil give nogle meget vanskelige beregninger, for hvad er faget, hvad er branchen, hvordan

er lønningerne på B & W i forhold til Nakskov Stålskibsværft? Jeg synes nok, det også kan være svært at finde ud af, hvilket grundlag man skal vælge dér. Principielt går vi fra SFs side ind for, at den løn, man oppebærer, når man er syg, er ens egen løn og altså den samme, som man får, når man er på arbejde — også for at der skal blive overensstemmelse med tjenestemandssom-rådet.

Vi vil endvidere stille os positivt over for forslaget om, at udbetalingen af sygedagpenge fra den første dag skal påhvile det offentlige. Vi møder gang på gang ude omkring i landet eksempler på, at arbejdere føler sig i lommen på arbejdsgiverne. Fru Birgit Fjelde tvivlede på, at det var rigtigt. Jeg kan bekræfte, at det er rigtigt, at der kan komme et skævt forhold, og tit gør det, imellem arbejdere og arbejdsgivere på grund af reglen om de 5 ugers arbejdsgiverbetaling; og det gælder ikke kun de små arbejdsgivere, det gælder også på de større virksomheder, at man kan få oparbejdet et mistillidsforhold på grund af sygdom. Men naturligvis — det ligger jo også i forslaget — er det stadig væk arbejdsgiveren, der skal finansiere disse 5 uger.

Der er blevet talt om, at det vil øge bureaukratiet, hvis vi overlader det til sygesikringen. Det giver mig anledning til at bede socialministeren om i det hele taget at kigge lidt nøjere på det bureaukrati, der er blevet opbygget omkring sygesikringsordningen. Det er for mig at se ret fantastisk, hvordan man sidder og arbejder med detaljer som at pille små tandlægeregninger og små medicinregninger fra hinanden på sygesikringskontorerne, og jeg tror, der kunne rationaliseres meget på disse sygesikringskontorer. Det er blevet noget bureaukratisk noget, de virker mere bureaukratiske, end vores gamle sygekassekontorer gjorde. Man har ganske vist sparet nogle procent af udgifterne ved at nedlægge sygekasserne, men til gengæld har man vistnok hævet administrationsudgifterne ganske betydeligt.

Jeg tror, at der kunne trænges til en ratio-

[Ehba Strange.]

naliserings på hele det område. Bl. a. vil jeg i den forbindelse nævne også et gammelt SF-forslag om at ophæve gruppe I- og gruppe II-sygesikringsordningen, for der bruges i hvert fald megen tid og megen administration på at sidde og flytte folk fra den ene gruppe til den anden.

Med hensyn til udvidelsen af barselhvilen ved jeg heller ikke, hvorfor fru Hanne Reintoft netop har nævnt 21 uger, men jeg vil da sige, at vi går meget positivt ind for det; vi håber, vi snart kan nå op på et halvt år. Selvfølgelig vil det koste nogle penge, og jeg er enig med fru Eva Gredal i, at det skal ses i sammenhæng med hele småbørnsområdet herhjemme. Men jeg er på den anden side også sikker på, at der kan spares en del penge ved, at det er bedre for børnenes sundhed med en længere barselhvile, det er bedre for moderens sundhed, og endelig vil der blive sparet udgifter til børnepasning i de uger, det drejer sig om.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til også at nævne noget, som jeg har talt om fra denne talerstol før, nemlig en mulighed for at dele sin barselhvile, når det drejer sig om for tidligt fødte børn, og endvidere, at den sidste del af barselhvilen, når kvinden i øvrigt er sund og rask og det er barnet, det drejer sig om, kan gives til faderen, hvis det passer bedre ind i familiens rytme.

Med hensyn til lovforslaget skal jeg ikke som fru Birgit Fjælde gå ind på alle de enkelte paragraffer, der henvises til. Intentionen i lovforslaget er ganske klart et forsøg på ligesom at lappe nogle af de steder, hvor fru Hanne Reintoft synes arbejderne kommer i klemme, og jeg synes, der ligger nogle positive intentioner i retning af en større beskyttelse af arbejderne med hensyn til anmeldelsesfrist og med hensyn til anmeldelsesform, og det vil vi gerne se positivt på i en udvalgsbehandling.

Inge Krogh (KrF):

Det er foreslået, at dagpengene forhøjes fra 90 pct. til 100 pct. af gennemsnitsindtægten i faget. Vi vil være med til at overveje det i udvalget, men mener dog, at bestemmelsen om de 90 pct. af gennemsnitsindtægten kun har fungeret så kort, at man ikke kan uddrage noget bestemt med hensyn til, hvordan den har fungeret, og vi mener,

der bør foretages undersøgelser over lovens virkninger; det kan jeg forstå er ved at blive gjort, men det er rart at få resultaterne af disse.

Så er det foreslået, at dagpengene de første 5 uger skal udbetales af socialforvaltningen i stedet for af arbejdsgiveren, imod at arbejdsgiveren indbetaler til en sygelønsfond. Det vil jo bevirke, at administrationen bliver mindre hos arbejdsgiverne, men man må frygte, at byrden vil blive alt for stor i socialforvaltningen, og vi tror, det vil være bedst, at arbejdsgiver og lønmodtager er i kontakt med hinanden i sygeperioden.

Der er i fremsættelsen talt om, at dette, at der er en 5 ugers arbejdsgiverperiode, vil gå ud over revalideringen. Det tror jeg nu ikke det vil gøre, for mon ikke man kan gøre undtagelser, hvis lønmodtageren skal til revalidering? Desværre er det jo sådan i hvert fald i øjeblikket, at revalideringen fungerer meget langsomt.

Forslaget om, at barselorloven skal udvides, ser vi på med megen sympati. Det er i kristeligt folkepartis program, at vi vil gøre, hvad vi kan, for at gøre forholdene for mor og barn så gode som muligt, og i vores program har vi sagt, at vi mener, der bør være en barselorlov på 18 uger, men det er vel noget, vi kan tale om. Vi ser som sagt med sympati på dette forslag.

Så er der forskellige forslag til ændringer i loven, bl. a. i § 5, hvorefter retten til dagpenge bortfalder, hvis man har givet urigtige oplysninger om helbredstilstanden eller har påført sig en sygdom. Jeg mener, den bestemmelse bør opretholdes. Der er mennesker, der ikke formår at arbejde mere end nogle dage i træk, så må de holde op og får så deres sygepenge, hvorefter de begynder igen, men da vil det være bedst, mener vi, også for lønmodtageren, at hans sag bliver taget op og han måske kommer på beskyttet værksted eller til anden slags arbejde.

Angående dette, at man påfører sig en sygdom, er der i fremsættelsen nævnt abort. Derom vil jeg sige, at der bør skelnes imellem spontan og provokeret abort; en spontan abort må betragtes som en sygdom, mens det ved en provokeret abort drejer sig om en rask kvinde, der påfører sig en sygdom. Skal der være tale om dagpenge til kvinder med provokeret abort, mener jeg, der må

[Inge Krogh.]

være en helt speciel lovgivning om dette.

Der er desuden spørgsmålet om, hvornår man skal melde sig syg. Jeg mener ikke, det har voldt særlige kvaler, at man skal gøre det den første dag. Det er undtagelsesvis, det har betydet noget, og jeg vil sige, at det er da næsten en desavouering af lønmodtageren, at det ikke betyder noget som helst, om man på arbejdspladsen ved, om han kommer, før der er gået 3 dage.

Der er et forslag om, at et lokalt medlem af organisationen skal tilslutte sig det udvalg, der skal træde sammen i tilfælde af tvivlsspørgsmål. Der mener vi ligesom centrum-demokraterne, at det kan være rimeligt, at folk med lokalkendskab tiltræder dette udvalg, men der må da være et medlem såvel fra lønmodtagerorganisationen som fra arbejdsgiverorganisationen. Vi synes, det er rimeligt nok at fastslå, at udvalget bør arbejde hurtigt, i løbet af 4 uger, og det er også kedeligt, at den sociale ankestyrelse ikke formår at arbejde hurtigere; det har været diskuteret før her i tinget, og det er blevet afvist. Det er kedeligt, at det tager så lang tid at få sagerne igennem.

Det eneste, vi ser på med virkelig sympati, er altså udvidelsen af barselorloven.

Ib Christensen (DR):

Tidligere ordførere har allerede været inde på, at tidspunktet nok ikke er inde til at revidere denne lov, og i denne opfattelse er jeg enig, så meget mere som vi ikke har materialet fra arbejdsmarkedets parter, LO eller Arbejdsgiverforeningen, om, hvorledes sygedagpengereformen har virket den korte tid, den har været i kraft. Man må også tilføje, at statsfinansielle hensyn just ikke taler til fordel for en lovrevision, der vil påføre det offentlige yderligere udgifter på hundredvis af millioner kroner.

Når det er sagt, vil jeg komme med nogle principielle bemærkninger om retsforbundets syn på disse forslag.

Vi er enige i den opfattelse, som ligger bag ved dagpengereformen, at man skal nå en ligestilling mellem funktionærer og arbejdere. Vi havde ganske vist hellere set ligestilling etableret på en anden måde, men nu da den er kommet igennem dagpengereformen, må vi gennemføre den ad den vej. Det bliver nævnt i fremsættelsen, at der har

været tale om misbrug, og det nævnes også i bemærkningerne til forslaget; og det er da sikkert rigtigt, at der har været misbrug, men der har jo også været misbrug nok fra lønmodtagernes side. Hvor der findes en social sikringsordning af den ene eller den anden art, sker der i større eller mindre omfang misbrug, men misbrugene har jo ikke haft det omfang, lader det til, som man i hvert fald fra visse sider frygtede.

Spørgsmålet om, hvorvidt man skulle lade det offentlige overtage finansieringen helt også de 5 første uger, den direkte udbetaling, er vi da villige til at overveje, men jeg vil bare pege på, at der her er tale om, at man så fjerner sig fra en ligestilling med funktionærerne, som jo har fuld løn under sygdom fra arbejdsgiveren. Da vi ønsker en ligestilling med funktionærerne i det lange løb, er det ikke et forslag, der umiddelbart tiltaler os, selv om man kan diskutere, om man skulle lade alle arbejdsgivere komme ind under en ordning med en fælles sygelønsfond.

Forslaget om, at procentsatsen skal sættes op fra 90 til 100, kan vi ikke tiltræde. Når man har valgt de 90 pct., hænger det jo sammen med, at der også er visse besparelser forbundet med at være syg, nemlig at man sparer transportudgifter til sit arbejde, man sparer måske slitage på arbejdstøj o. lign.

Men jeg er enig med forslagsstillerne i én ting, nemlig det uheldige i den store forskel, der er på den faktiske dækning, idet den kan ligge helt nede på 50 pct. Disse geografisk betingede forskelle, som vel hænger sammen med længdning, kan der være god grund til at se på, for det kan ikke være rimeligt, at dækningen rent faktisk kan komme så lavt ned; den side af sagen vil vi altså gerne se på.

Vi kan ikke støtte forslaget om at forøge barselhvilen fra 14 til 21 uger. Det betyder jo, at man så giver gunstigere forhold her end i andre arbejdsforhold. Vi mener, at de 14 uger må være det rigtige.

Med hensyn til spørgsmålet om dokumentation for anmeldelse af fravær o. lign. og ligeledes spørgsmålet selvforskyldt sygdom gælder vel dette, at det fagretlige system i sig selv er en ganske effektiv garant mod eventuelle misbrug og eventuelle overfortolkninger.

[Ib Christensen.]

Det bliver nævnt, at det er blevet forsøgt at gøre abort til selvforskyldt sygdomsfravær, men det er, så vidt jeg er underrettet, blevet underkendt. Man anerkender, så vidt jeg er orienteret, endog sportsskader som ikke-selvforskyldte, mens derimod sygdomsfølger efter spirituskørsel betegnes som selvforskyldte.

Da retsforbundet principielt er imod indblanding i de overenskomstmæssige forhold, ser vi ikke med særlig sympati på, at man strammer reglerne, gør lovgivningen mindre elastisk; det bør være således, at arbejdsmarkedets parter, de enkelte virksomheder og medarbejderne, selv kan aftale reglerne for anmeldelse af fravær o. lign. Vi ser altså ikke med særlig sympati på en stramning på disse områder.

Endelig med hensyn til, at en repræsentant fra den stedlige fagforening skulle tilknyttes dagplejeudvalget: det kan vi ikke gå ind for. Skulle man gå ind for det, skulle man også have en repræsentant for den anden part på arbejdsmarkedet. Vi mener, det er rigtigt, at ingen af parterne er repræsenteret.

Ud fra de ting, jeg her har sagt, skal jeg kun gentage, at vi selvfølgelig vil se på forslagene i udvalget, men vi er ikke indstillet på, at tidspunktet er inde til en revision af denne lovgivning nu.

Ordføreren for forslagsstillerne (Hanne Rein-toft) (DKP):

Da dagpengereformen skulle føres ud i livet, blev den, jeg tror af socialdemokratiet, betegnet som århundredets største reform, og givet var det også, at der var store forventninger til den.

Når vi kommer med forslag om ændringer nu, er det, fordi det har været en skuffende lovgivning med en masse huller, der igen har stillet arbejderklassen dårligere, end den bør stilles.

Funktionærer og tjenestemænd har i årtier haft bedre løndækning ved sygdom end arbejderne. Det er meget, meget urimeligt, fordi alle social-medicinske undersøgelser klart viser, at sygdom og dødelighed hænger ganske nøje sammen med det enkelte menneskes placering i forhold til produktionsmidlerne. Den hårdt arbejdende lavtlønnede og utrygge arbejder har flere sygedage —

det havde han også, før han fik løn for dem — og han har højere dødelighed end bedrestillede samfundsgrupper og derfor krav på langt mere omsorg og støtte af samfundet ved sygdomstilfælde end mindre belastede mennesker.

De senere tiders arbejdsmedicinske forskningsprojekter viser os ganske klart, at der er oversygelighed, når man er beskæftiget med sundhedsfarligt, nedslidende arbejde, og det er derfor ganske ulogisk, at de mennesker, der i vores samfund løber den største sundhedsmæssige risiko, ikke har den bedste sygesikringsordning overhovedet. Det burde socialdemokratiet også besinde sig på, og det er i hvert fald kommunisternes principielle syn.

Princippet med at arbejdsgiveren skal betale de 5 første uger, har klart EF-tilsnit, idet det i de fleste EF-lande er sådan, at den sociale sikring hviler på bidrag fra arbejder og arbejdsgiver.

Vi finder det mere end rimeligt, at erhvervslivet, der har medansvar for megen sygdom og nedslidning, bidrager til betaling af sygeløn, men vi ved, at det i vores land er sådan, at når arbejdsgiverne skal betale, vælter de udgifterne over på priserne, og vi har ikke set en regering, der ville standse det. Vi ved, at de søger at indregne udgifterne som indirekte løn — det gør de også i EF, hvor det ligefrem beregnes som indirekte løn — og vi ved, at det rammer de svageste og dårligst stillede individer, det vil sige de kronisk syge og de handicappede. Vi ved også, at man på flere store arbejdspladser simpelt hen fyrede folk, da dagpengereformen trådte i kraft. Hvis ikke alle ved det, kan jeg fortælle, at det gjorde de i hvert fald på B & W, og mange arbejdsgivere erkender jo, at de fører kartotek over hyppigt syge arbejdere.

Vi vil gerne have, at arbejdsgiverne bidrager, men vi vil anonymisere det, og jeg kan overhovedet ikke se, hvad hr. Ib Christensen mener med, at det skulle koste hundredvis af millioner kroner. Det bliver en anden finansieringsform, men det bliver stadig væk et arbejdsgiverbidrag.

Forslaget om 100 pct. dækning ved sygdom, ulykke og arbejdsløshed og barsel er jo et af fagbevægelsens gamle krav, der nu rejses her for sygdoms og barselhviles vedkommende. Den 90 pct. grænse vi har, giver

[Hanne Reintoft.]

ingenlunde 90 pct. dækning, fordi den hviler på et gennemsnit på landsbasis. Det er for øjeblikket sådan, at de ufaglærte arbejdere har en landsdækning på 74 pct., mens de faglærte ligger helt nede i landsgennemsnit på en 64 pct. dækning, og inden for byggebranchen er det sådan, at man er nede på en dækning omkring 50 pct., i Københavnsområdet på 43 pct.; ingen skal her komme og fortælle mig, at det har noget som helst med erstatning for løntab under sygdom at gøre.

Vort forslag om at forlænge barselhvileperioden havde jeg håbet at få varmere støtte til. Vi har i Danmark socialmedicinsk gjort en rimelig indsats for at få vores spædbørn i trivsel, og vi har overalt draget den erfaring, at det, vi gennemførte: svangerskabsundersøgelse, sundhedsplejeordning, overgang til at føde på institution osv., hjalp os mod uheld og vantrivsel og også var samfundsøkonomisk rigtigt. Vi synes derfor, det skulle være ganske naturligt, at man kunne støtte dette forslag, fordi omsorgen for mor og barn og de samfundsøkonomiske synspunkter på dette skulle være noget, man kunne blive enig om.

Jeg er blevet spurgt om, hvorfor vi siger 21 uger. Ja, vi så da gerne et halvt år, men jeg kunne så spørge om, hvorfor man har forskellige grænser bl. a. i dagpengeloven her — hvorfor har man en 4 ugers grænse med 4 timers beskæftigelse? Når jeg har valgt 21 uger, er det, fordi hvis man tager 8 uger inden fødslen, er der en 3 måneders periode tilbage efter fødslen.

Fru Eva Gredal spurgte, hvordan vi ville anvise de økonomiske veje. Jeg ved ikke, om fru Eva Gredal opdagede, vi havde finanslovdebatten forleden dag; det gik i hvert fald op for os andre, og også, at socialdemokratiet stemte imod vore forslag og i sit forlig var gået ind på at indskrænke midlerne til dagpenge, medens vi ganske klart anviste veje til at skaffe penge til sociale formål.

I forslaget til folketingsbeslutning har vi altså fremlagt vores principielle syn på dagpengereformen, men fra daglig praksis ved vi også, at en lang række enkeltheder i dagpengeloven bør rettes.

Jeg hørte fru Birgit Fjelde sige, hun ikke kendte til denne daglige praksis, og at det aldrig havde været diskuteret i socialudvalget. Jeg kan sige til fru Birgit Fjelde, at

det har til gengæld været diskuteret i venteværelserne på hvert eneste sygesikringskontor, og hun kan høre om de samme problemer i skurene på hver eneste byggeplads. For os at se er, hvad der er problemer derude, betydelig vigtigere end det, der diskuteres i folketingets socialudvalg, navnlig hvis man ikke har fingeren på pulsen.

Det ligger ganske klart, at det er misbrugt; mange mestre i byggebranchen forlanger simpelt hen en sygemelding inden kl. 8 om morgenen, hvis folk ikke skal afvises som ulovligt bortgået. Og hvis fru Birgit Fjelde ikke kender til, hvad fagretlige sager er, skal jeg forklare det i korridoren; det er vist ikke noget at spille folketingets tid med.

Bestemmelserne om selvforskyldt sygdom er blevet groft overfortolket, og den forrige socialminister ved, at det var med dyb beklagelse, vi i vores parti så, at hun accepterede, at f. eks. abort skulle være selvforskyldt sygdom. Selvforskyldt sygdom og selvforskyldt trang er begreber, der har redet dansk socialpolitik som en mare i årevis, og det er nu engang sådan, at et menneske må have en social sikring, må have noget at leve af, uanset hvordan man er kommet i trangssituationen. For at det ikke skal misforstås, heller ikke af centrumdemokraterne, synes vi altså, at man skal have noget at leve af, lige meget om man aborterer, om man har fået en kønssygdom eller prøvet at begå selvmord. Hvis man overtræder landets love, må der anlægges civilretlig sag, det har ikke noget med det at gøre, at man er i social trang.

Må jeg lige indføje noget, jeg ikke har taget med i lovforslaget, men som jeg synes er en vigtig ting. Vi har overvejet meget, hvad vi skulle gøre ved de store problemer, der rejser sig omkring de skæve helligdage. Man kan som bekendt ikke få sygedagpenge for de skæve helligdage, hvis man året efter overenskomsten er sikret kompensation. Vi er ganske enige i, at dagpenge skal være erstatning for et indkomsttab, men de nugældende regler er ikke rimelige, fordi de arbejdere, der har været meget syge året inden, ofte ikke har optjent betaling for de skæve helligdage, og jeg tror, fagbevægelsen har henvendt sig både til den tidligere og den nuværende socialminister om det. Der er mennesker dér, der står uden kompensation og ikke har noget at leve af i de dage,

[Hanne Reintoft.]

og jeg vil meget anbefale, at socialudvalget beskæftiger sig lidt med det.

Dagpengeudvalgene har, som slige udvalg har for vane, fra første dag haft en tendens til at være domineret af arbejdsgiversynspunkter — det har reformens administration tydeligt vist os — og det er selvfølgelig det, vi søger at komme til livs, når vi ønsker, at arbejderbevægelsens repræsentation skal udvides, og når vi ønsker, at denne repræsentation skal foregå så nær den enkelte arbejder som muligt.

Der snakkes meget om nærdemokrati, og herinde ynder man at tale om manden på gulvet. Vi bryder os ikke så meget om udtrykket, men vil gerne sige, at vi gerne vil have, den almindelige arbejder får sin nærmeste tillidsmand, den, der bedst kender hans problemer, til at være med i administrationen også af hans dagpengeordning; derfor ønsker vi ikke, at det skal foregå på topplan, men at der i hvert fald er én garanti for, at det er mennesker, der også kender til lokale og faglige forhold på stedet.

Til sidst ønsker vi selvfølgelig at komme ventetiden ved anke til livs. Alle ved, og socialministeren kan bekræfte, hvilke uheldige konsekvenser de langvarige ankesager har. Befolkningen må have et rimeligt krav på hurtig og effektiv administration, ikke mindst når ens daglige tilværelse, ens daglige økonomiske eksistens, står på spil. Vi, der arbejder praktisk, ved, at der er ankesager, vi ikke har fået svar på i 17-18 måneder, og det kan i hvert fald ikke have noget som helst med demokrati at gøre, at man ikke får sit livsgrundlag tilrettelagt inden for en rimelig frist. Jeg synes, det er ganske ligetil og ganske rimeligt, at hver part har sin tid til at gennemarbejde forholdene. Vi ved jo også godt, at vi bare skal bunkerne til livs, så kan vi i den sociale ankestyrelse betjene folk, sådan som vi skal.

Jeg vil gerne understrege nu, da der er sagt så meget om overbud osv. — det hviler vist mest på ukendskab til de faktiske forhold — at forslagene er nøje afkonfereret med fagbevægelsen og folk, der har forstand på det og kender denne reform, som vi satte så store forventninger til, fra daglig praksis. Det er et stort krav ude i arbejderklassen, at vi retter nogle af disse ting, og folketinget er ikke tjent med blot at afvise det.

Socialministeren (Jacob Sørensen):

Der var et par spørgsmål til mig, som jeg gerne lige vil sige et par ord om. Det første var fra fru Ebba Strange, der nævnte igen — ja, jeg ved ikke, om det er fru Ebba Strange, der har nævnt det før, men det bliver i hvert fald nævnt gang på gang, at sygesikringsordningen virker langsomt og dårligt. Der må jeg igen sige, at sygesikringen som sådan administreres af amtsrådene, ikke af kommunerne, og at administrationen af sygesikringen fungerer fortrinligt med en beskednen indsats af manuelt arbejde, baseret på edb-arbejde. Det gælder også medicinregningerne til lægerne, som går direkte fra lægerne til amtsrådene.

Det, man beskæftiger sig med i kommunerne, er, som jeg tidligere har nævnt, afregningen på amtsrådenes vegne for gruppe II-patienterne; det er en sløffe, som vi gerne havde set anderledes, og som jeg håber i nær fremtid kan fjernes eller ændres, således at den bliver mindre administrationskrævende. Men det er kun en bagatel i forhold til helheden.

Derimod kræver administrationen af dagpengeordningen, som kommunerne har, noget administrativt arbejde og mere end den tidligere ordning, som administreredes af sygekasserne, fordi det er blevet en langt mere omfattende ordning, end det var dengang. Der er mange flere sager at tage stilling til, uanset at arbejdsgiverne tager de første 5 uger, og hvis vi tænkte os, at den offentlige forvaltning skulle have administrationen af de 5 uger i nogen grad sammen med arbejdsgiverne, for det vil altid være nødvendigt af hensyn til kontrollen, så vil vi få en mægtig vækst i den offentlige administration på dagpengeområdet.

Kommunerne arbejder også med dagpengesystemet via edb, og efter min opfattelse har man i starten gjort, hvad der var muligt for at gøre det så lidt arbejdskrævende som muligt.

Så vil jeg gerne sige et par ord vedrørende ankestyrelsen. Det er alle bekendt, at ventetiden dér for tiden er væsentligt længere, end det er acceptabelt, men vi skal lige erindre, at ankestyrelsens virksomhed begyndte sidste år, vel 1. april, og på det tidspunkt var der en stor hoben sager, som var uafgjort, og som ankestyrelsen overtog. Jeg kan oplyse, at effektiviteten i ankestyrelsen,

[Socialministeren.]

dvs. antallet af behandlede sager pr. dag eller pr. uge er blevet meget, meget forøget i de sidste måneder og stadig stiger. Det vil sige, at man begynder at få indarbejdet den rutine og den arbejdsform, som man har til sigtet, men der er stadig væk en pukkel, som skal væk, og det er min agt at foretage sådanne indgreb, at den kan blive afviklet på en rimelig måde i de nærmeste måneder. Det har vi efter min opfattelse en forpligtelse til.

Eva Grødal (S):

Jeg synes, det er fantastisk at høre fru Hanne Reintoft sige, at den dagpengereform, der blev vedtaget sidste år, er en meget stor skuffelse. Det kan kun være ganske specielle dele af dansk fagbevægelse, der mener det. Jeg har udtrykt, at vi stadig væk er indstillet på, at dette er en flertrinsraket, og vi skal lige have lov til at se loven sat i gang. Der er store dele af dansk fagbevægelse, som så et fremskridt i denne lovgivning, det tror jeg ikke man skal se bort fra.

Så blev det sagt, at 5 ugers reglen var et EF-tilsnit. Så vil jeg gerne have en forklaring på, hvad det er, der sker med funktionærer og tjenestemænd. De har dog fået deres betaling fra deres arbejdsgivere længe før der var nogen, der opfandt EF, så hvis vi skal gå ind for ligestilling, synes jeg, det er lidt af en tilsnigelse at begynde at kalde det her for et EF-tilsnit.

Så vil jeg gerne rette et par misforståelser. Abort er anerkendt på linje med fødsel; der gives også dagpenge, når man kommer ud for abort. Det kan ikke være rigtigt, som fru Hanne Reintoft bliver ved med at sige, at man ikke får erstatning i det tilfælde, det gør man. Ligeledes er spørgsmålet om skæve helligdage løst; det blev det i slutningen af oktober måned.

Og så vil jeg gerne have det gjort helt klart fra fru Hanne Reintofts side, hvad det var for beløb, vi ved at stemme for finansloven i sidste uge nedskar dagpengene med. Det vil jeg gerne have at vide.

Birgit Fjelde (CD):

Fru Hanne Reintoft var så venlig i sit indlæg at give tilsagn om, at hun gerne ville belære mig ude i korridoren om, hvad hun

forstår ved fagrettlige sager. Jeg tager meget gerne imod belæring fra kommunisterne. Ved samme lejlighed vil jeg da anmode fru Hanne Reintoft om at belære mig om nogle af de andre ting, som jeg spurgte om. Bl. a. savnede jeg direkte dokumentation for den påstand, som fru Hanne Reintoft fremsætter om, at mange lønarbejdere sidder i lommen på arbejdsgiverne i dag. Jeg spurgte ligeledes, om det var medicinsk begrundet, at fru Hanne Reintoft specielt hæftede sig ved tallet 21 i barselhvileordningen.

Jeg vil også gerne spørge fru Hanne Reintoft direkte endnu en gang, om hun virkelig finder det rimeligt, at man skal have dagpenge, hvis man har pådraget sig sygdom med forsæt.

Ligeledes kunne jeg tænke mig at få opklaret, når vi alligevel står i korridoren, om jeg virkelig forstod det rigtigt, at kommunisterne kunne plædere for, at en mand, der begår bedrageri over for arbejdsgiveren ved at fortie, at han er syg, skal have ret til udbetaling af dagpenge.

Jeg forstår heller ikke, hvorfor der skal være overrepræsentation fra lønmodtagerside, og hvor behovet er, når man fra kommunistisk side efterlyser en lokalrepræsentant i de lokale faglige udvalg. Jeg tager meget gerne imod belæringen og glæder mig til den i korridoren.

Ordføreren for forslagsstillerne (Hanne Reintoft) (DKP):

Det bliver vist påstand mod påstand, om arbejderklassen som helhed er glad for dagpengeloven eller ej. Jeg ved både fra egen daglig praksis og som sagt også fra fagbevægelsen, at mange af de ting, jeg her har taget frem, ganske klart er ting, der er udtrykt ønske om at få ændret, fordi det administreres dårligt, og fordi folk har meget dårlige resultater ud af det.

Jeg ved da godt, at man kan få dagpenge ved abort, men jeg ved også, at man ikke efter de nuværende regler kan få dem, som man kan, når man normalt er syg. Man skal nemlig meddele, hvorfor man ikke kan få dem hos arbejdsgiveren, og skal op og have dem i det sociale udvalg. Det er ikke rimeligt. Det kan aldrig komme en arbejdsgiver ved, hvorfor en kvinde bliver indlagt på en gynækologisk afdeling, og jeg kan da oplyse, at overlægerne derude, hvor jeg ar-

[Hanne Reintoft.]

bejder, har taget afstand fra det og sagt, at de ikke vil være med til, at arbejdsgiverne skal have disse oplysninger.

Det gik måske ikke op for fru Eva Gredal, men vi havde til finanslovforslaget stillet meget omfattende ændringsforslag om at forøge bevillingerne til de sociale udgifter, ikke mindst til den 100 pct. dækning i tilfælde af sygdom, ulykke, arbejdsløshed og barsel, og jeg erindrer ikke, at socialdemokratiet stemte for det.

Med hensyn til at være i lommen på arbejdsgiverne, så synes jeg, at man er i lommen på arbejdsgiverne, hvis en stor arbejdsplads en gang om året gør op, hvem der har mange sygedage, og så fyrer dem af den grund. Jeg synes, at man er i lommen på sin arbejdsgiver, når man bliver fyret i 5 ugers perioden med den begrundelse, at man er syg. Jeg synes, at man er i lommen på arbejdsgiveren, når man, som jeg så det forleden dag, fordi man ringer 10 minutter over 9 og ikke kl. 8, betragtes som ulovligt udblevet og bortvises. Det er muligt, man ikke kan forstå det, men for den arbejder, der mister sin løn og måske skal være arbejdsløs, er det ikke så forfærdelig vanskeligt at forstå. Det er heller ikke særlig behageligt, at nogle arbejdsgivere begynder at lave bonusordninger, hvis man ikke er syg. Det er ikke særlig behageligt, at de fører kartotek over de syge. Det er i det hele taget meget nedværdigende og meget socialt uheldigt for de mennesker, det rammer.

Jeg synes stadig væk, at en 3 måneders periode efter en fødsel er en rimelig tid, og jeg tror, at næsten alle kvinder vil medgive mig, at man ikke er hverken fysisk eller psykisk i balance, før den periode er gået. I de socialistiske lande har man længere barselhvile, men vi ved godt, at det er meget svært at få gennemført noget virkelig progressivt herhjemme. Vi synes — og jeg kan i øvrigt henvise til nogle glimrende artikler af overlæge Teit Kærn herom — at 3 måneder i hvert tilfælde vil være en fornuftig løsning.

Jeg synes, jeg har svaret på, hvorfor vi gerne vil have en lokal repræsentant med i dagpengeudvalgene. Det er for virkelig at få tolket de lokale, faglige og geografiske forhold, men det skal heller ikke være nogen hemmelighed, at vi betragter disse paritetiske udvalg, hvori der sidder én fra Arbejds-

giverforeningen, én fra det alt for samarbejdsvillige LO og én fra statsmagten, som udvalgte, der næsten altid fungerer i arbejdsgiverærindende, og hvis man prøver at se disse udvalgs afgørelser, ikke mindst når det gælder dagpengereformen, vil man også se, i hvor høj grad netop alle disse problemer, jeg her står og taler om, ikke er blevet tilgode- set for den enkelte arbejder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbegrænsnings vedkommende sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om sygehusvæsenet.

(Lovforslaget (nr. 119) findes i tillæg A. sp. 2211, fremsættelsen i tidenden sp. 3254).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Henning Jensen (S):

Dette lovforslag skal jo ses i lyset af den række forslag, som regeringen har fremsat i bestræbelserne på at omlægge det nuværende almindelige sagstilskud til tilskud efter udgiftsbehovskriteriet til sygehuskommunerne, altså amterne, og det fremgår også af ministerens fremsættelse, at man ønsker at foretage noget lignende på en række andre områder.

Jeg vil gerne fastslå, at vi fra socialdemokratiets side er principielt interesseret i at drøfte dette og de øvrige forslag, men vi må erkende, at det er småt med oplysninger om de økonomiske konsekvenser af disse forslag. Jeg er bekendt med, at der allerede på nuværende tidspunkt fra kommunaludvalgets side er stillet en forespørgsel til ministeren om, hvilke økonomiske konsekvenser disse lovforslag får, og vi venter naturligvis i spænding på disse tal.